

งานประชุมวิชาการสมาคมพฒนาวิทยาและเวชศาสตร์ผู้สูงอายุไทย ประจำปี พ.ศ. 2564
เรื่อง Practical pearls for long term care in the new normal era

Received: 11 January 2021
Revised: 20 January 2021
Accepted: 7 March 2021

O3 : Factors associated with unintentional weight loss in a university

hospital geriatric outpatient clinic

Chuthamas Sripongpunkul, MD.*, Aisawan Petchlorlian, MD.**, Tanchanok Chattaris, MD.*,
Saran Thanapleutiwong, MD.*, Orapitchaya Sriwannopas, MD.*, Sirintorn Chansirikanjana, MD.*,
Taweevat Assavapokee, MD.*, Praopilad Srisuwarn, MD.***, Sirasa Ruangritchankul, MD.*

* Division of Geriatric Medicine, Department of Medicine, Faculty of Medicine, Ramathibodi Hospital, Mahidol University, Bangkok, Thailand

** Division of Geriatric Medicine, Department of Medicine, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand

*** Department of Medicine, Faculty of Medicine, Ramathibodi Hospital, Mahidol University, Bangkok, Thailand

Background: Unintentional weight loss (UWL) is a common problem in the older adults. UWL has devastating impacts on public healthcare systems and on the rate of morbidity and mortality. With specific reference to Thailand, no information on associated risk factors of UWL in the older adults could be traced.

Objectives: To identify risk-related factors of UWL and to assess the common causes of UWL among the older adults in a university hospital geriatric outpatient clinic.

Methods: A case-control observational study was conducted during the period from June 1st, 2020 to December 31st, 2020. Eighty older adults with UWL were enrolled while the control group consisted of one hundred sixty participants. The exclusion criteria were patients with bed bound status, no data of body weight in medical record or intentional weight loss. By definition, UWL is loss at least 5% of baseline body weight within 12 months. Data collection was performed by the structural questionnaire including baseline characteristics, psychosocial factors, lifestyle behaviors and medications. The risk-related factors of UWL were analyzed by using univariate and multivariate logistic regression analysis. Causes of UWL were recorded from electronic medical record.

Results: Among 240 participants, the mean age was 79.6 years (SD=7.4). Most patients were female (79.2%) and level of education less than 12 years (62.6%). The three common causes of UWL were reduced appetite (20.1%), dementia and behavioral and psychological symptoms of dementia (BPSD) (13.7%) and medications (11.0%). In the case of risk-related factors of UWL, multivariate logistic regression analysis presented that Charlson Comorbidity Index (CCI) score > 1 (OR 2.59, 95% CI: 1.41-4.77; P=0.002), vitamin D deficiency (OR 4.07, 95% CI: 1.65-10.03; P=0.002), history of admission within 12 months (OR 2.29, 95% CI: 1.06-4.93; P=0.035) and hemoglobin level less than 12 g/dl were significantly associated with UWL (OR 2.28, 95% CI: 1.22-4.26; P=0.01).

Conclusion: This study revealed that risk-related factors of UWL were CCI score >1, vitamin D deficiency, history of admission within 12 months, and hemoglobin level less than 12 g/dl.

Keywords: Risk factors, Weight loss, Geriatric outpatient clinic

หลักการและเหตุผล ภาวะน้ำหนักตัวลดโดยไม่ตั้งใจเป็นปัญหาที่พบบ่อยในกลุ่มประชากรผู้สูงอายุ ภาวะนี้ส่งผลกระทบต่อระบบสาธารณสุข อีกทั้งส่งผลกระทบต่อภาวะทุพพลภาพและอัตราการเสียชีวิต ในบริบทประเทศไทยข้อมูลของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะน้ำหนักตัวลดโดยไม่ตั้งใจในผู้สูงอายุมีอย่างจำกัด

วัตถุประสงค์ เพื่อสามารถระบุปัจจัยเสี่ยงของภาวะน้ำหนักตัวลดโดยไม่ตั้งใจในผู้สูงอายุ และทราบถึงสาเหตุที่พบบ่อยของภาวะน้ำหนักตัวลดโดยไม่ตั้งใจในคลินิกผู้สูงอายุ

วิธีวิจัย และขอบเขตของการวิจัย การวิจัยนี้เป็น case-control observational study ที่ดำเนินการวิจัยตั้งแต่ วันที่ 1 มิถุนายน 2563 ถึง 31 ธันวาคม 2563 ผู้ร่วมวิจัยแบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่มีภาวะน้ำหนักตัวลดโดยไม่ตั้งใจ จำนวน 80 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 160 คน เกณฑ์การคัดออกคือ ผู้ป่วยติดเตียง ไม่มีบ้านที่น้ำหนักตัวในเวชระเบียน และผู้ที่ตั้งใจลดน้ำหนัก การวิจัยภาวะน้ำหนักตัวลดโดยไม่ตั้งใจในการศึกษานี้ วิจัยจากน้ำหนักตัวปัจจุบันที่ลดลงจากน้ำหนักปกติมากกว่าหรือเท่ากับ 5% ขึ้นไป ภายในเวลา 12 เดือน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐาน สุขภาพจิต ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะน้ำหนักตัวลดโดยไม่ตั้งใจที่นำมาศึกษา ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ Univariate และ multivariate logistic regression analysis สำหรับสาเหตุของภาวะน้ำหนักตัวลดได้จากการติดตามเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์

ผลการศึกษา จากผู้เข้าร่วมงานวิจัยทั้งหมด 240 คน พบว่ามีอายุเฉลี่ย 79.6 ± 7.4 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (79.2%) และมีระดับการศึกษาน้อยกว่า 12 ปี (62.6%) สาเหตุของภาวะน้ำหนักตัวลดโดยไม่ตั้งใจ 3 อันดับแรกได้แก่ ความอยากอาหารลดลง (20.1%) โรคสมองเสื่อมและความผิดปกติทางด้านอารมณ์และพฤติกรรมจากโรคสมองเสื่อม (13.7%) และจากยา (11.0%) ปัจจัยอิสระที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดภาวะน้ำหนักตัวลดโดยไม่ตั้งใจ ได้แก่ Charlson Comorbidity Index (CCI) มากกว่า 1 คะแนน (OR 2.59, 95% CI: 1.41-4.77; $P=0.002$) ภาวะขาดวิตามินดี (OR 4.07, 95% CI: 1.65-10.03; $P=0.002$) มีประวัตินอนโรงพยาบาลภายใน 1 ปี (OR 2.29, 95% CI: 1.06-4.93; $P=0.035$) และมีระดับฮีโมโกลบินน้อยกว่า 12 กรัมต่อเดซิลิตร (OR 2.28, 95% CI: 1.22-4.26; $P=0.01$)

บทสรุป การศึกษานี้พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดภาวะน้ำหนักตัวลดโดยไม่ตั้งใจ ได้แก่ Charlson Comorbidity Index (CCI) มากกว่า 1 คะแนน ภาวะขาดวิตามินดี มีประวัตินอนโรงพยาบาลภายใน 1 ปี และมีระดับฮีโมโกลบินน้อยกว่า 12 กรัมต่อเดซิลิตร

Keywords: Risk factors, Weight loss, Geriatric outpatient clinic